

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Utenos vaikų lopšelio – darželio „Želmenėlis“ (toliau – Mokykla) Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka (toliau – Tvarka) parengta vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.
2. Tvarkos paskirtis – padėti Mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
3. Tvarka nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.
4. Tvarkos tikslas – siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, šeimos, įstaigos lygmeniu.
5. Tvarka remiasi šiais principais:
 - 5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;
 - 5.2. kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
 - 5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, taip pat nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 6.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;
 - 6.2. **patyčios** gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 6.2.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 6.2.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
 - 6.2.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
 - 6.2.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;
 - 6.3. **patyčias patiriantis vaikas** – vaikas, iš kurio yra tyčiojama;

- 6.4. **besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
- 6.5. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas;
- 6.6. **patyčių stebėtojas** – vaikas ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 6.7. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo, galimų problemų nustatymo, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio įvertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą;
- 6.8. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus), kitų institucijų atstovus (Vaikų teisių apsaugos skyrius, pedagoginė psichologinė tarnyba, policija);
- 6.9. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją.

II SKYRIUS PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

- 7. Patyčių prevencija ir intervencija yra Mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi įstaigos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, lopšelio– darželio auklėtojos, o vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.
- 8. Įstaigos vadovas yra atsakingas už mokyklos Tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.
- 9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija.
- 10. Vaiko gerovės komisija:
 - 10.1. surenka apibendrintus duomenis iš lopšelio–darželio auklėtojų ir atlieka jų analizę;
 - 10.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, kasmet rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
 - 10.3. teikia siūlymus įstaigos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo įstaigoje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.
- 11. Grupių lopšelio–darželio auklėtojos kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias;
 - 11.1. informuoja Vaiko gerovės komisijos narius apie prevencijos, intervencijos taikomus priemonių rezultatus grupėje;
 - 11.2. teikia informaciją apie konkrečių temų reikmę ir jų pasirinkimą lopšelio–darželio grupėje;
 - 11.3. lopšelio–darželio grupėse susitariama dėl elgesio taisyklių, kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus/laukiamas, tiek neleistinas/nepageidaujamas ugdytinių elgesys;

- 11.4. patyčių prevencijos programa integruojama į priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo turinį, organizuojamus renginius ne mažiau kaip 5 val. per metus, vykdomos prevencinės programos;
- 11.5. lopšelio–darželio auklėtojos ir priešmokyklinės grupės pedagogas ne rečiau kaip kartą per 4 metus tobulina kvalifikaciją socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas; formuojant vaikų pozityvias vertybes bei kuriant pozityvų mikroklimatą;
- 11.6. į pozityvų mokyklos mikroklimato kūrimą įsitraukia visi bendruomenės nariai;
- 11.7. tėvai (globėjai, rūpintojai) įtraukiami kuriant saugią ugdymosi aplinką, planuojant ir įgyvendinant prevencijos ir intervencijos priemones, kitas veiklas;
- 11.8. vykdomas tėvų (globėjų, rūpintojų) konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos kūrimo klausimais.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas bendruomenės narys – Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:
 - 12.1. tuoj pat įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
 - 12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi elgesio taisykles;
 - 12.3. laikosi patyčių situacijos aptarimo organizavimo etapų:
 - 12.3.1. individualaus pokalbio su skriaudžiamuoju, skriaudėju, dalyviais;
 - 12.3.2. tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narį apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, kartu pateikiant užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas);
 - 12.3.3. užpildytą pranešimo formą registruoja Patyčių registracijos žurnale (2 priedas);
 - 12.3.4. nedelsiant informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus);
 - 12.4. Reikalui esant, Vaiko gerovės komisija, organizuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį, pasikviečiant tėvus (globėjus, rūpintojus), kitų institucijų atstovus (Vaiko teisių apsaugos skyriaus, pedagoginės psichologinės tarnybos, policijos) giluminei patyčių atvejo analizei;
 - 12.4.1. aptarusi patyčių atvejį, Vaiko gerovės komisija, bendradarbiaudama su savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriumi, nustato švietimo ir/ar kitos pagalbos vaikui ir/ar šeimai poreikį (psichologo pagalba įstaigoje, pedagoginėje psichologinėje tarnyboje, psichikos sveikatos priežiūros įstaigoje), kitomis institucijomis, užtikrinančiomis vaiko teisių apsaugą ir teikiančiomis pagalbą vaikui, šeimai aspektus.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

**UTENOS VAIKŲ LOPŠELIS – DARŽELIS „ŽELMENĖLIS“
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

_____ (pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios:	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas; ☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.) <i>Kiti pastebėjimai (įrašyti)</i> _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio patyčias vardas, pavardė, amžius:	
Vaiko/-ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius:	
Vaiko/-ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Vaiku, patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Vardas, pavardė.....

Parašas.....

